

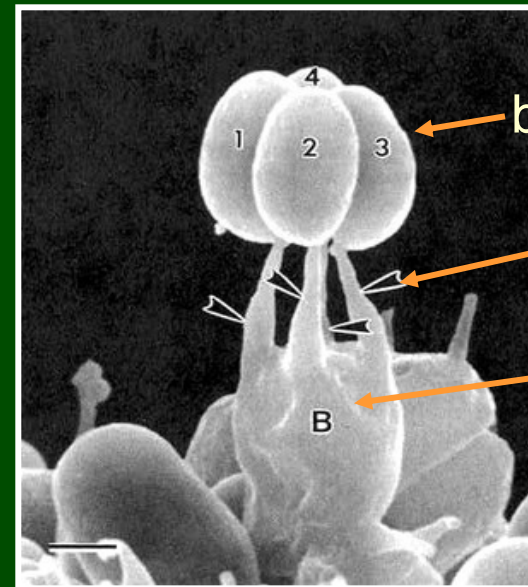
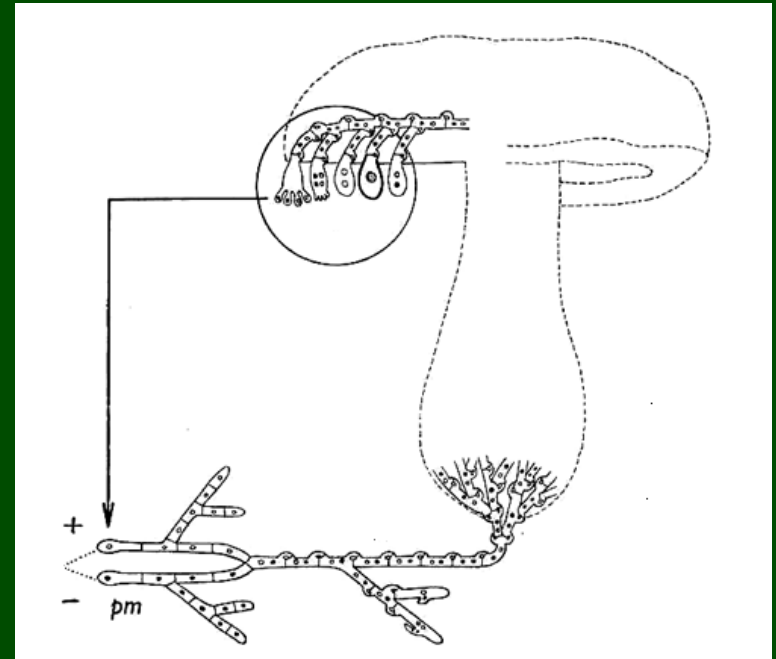
ODDĚLENÍ: Basidiomycota

TŘ.: Dacrymycetes

TŘ.: Agaricomycetes

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

- na dikaryotickém (sekundárním) myceliu se tvoří plodnice různého tvaru nesoucí hymenium
- dělená či nedělená bazidie, vně se na sterigmatech tvoří haploidní bazidiospory

bazidiospory

sterigma

bazidie

plodnice (bazidiokarpy, bazidiomata)

z morfologického hlediska a podle geneze spor rozlišujeme 2 základní typy:

1) houby rouškaté (dříve podtřída *Hymenomycetidae*)

- výtrusy vznikají na povrchu plodnice v **hymeniu** (roušku) na speciální části povrchu plodnice – **hymenoforu**
- v roušku přítomny i sterilní buňky (bazidioly, cystidy)
- spory z bazidií aktivně odmršťovány (balistospory)

plodnice mají vývoj

- **gymnokarpní** – od počátku otevřené
- **hemiangiokarpní** – dočasně uzavřené obaly plodnice (tzv. velum)

plodnice (bazidiokarpy, bazidiomata)

z morfologického hlediska a podle geneze spor rozlišujeme 2 základní typy:

1) houby rouškaté (dříve podtřída *Hymenomycetidae*)

holothecium – rozlitá, kyjovitá, keříčkovitá, hymenium pokrývá ±celý povrch plodnice

pilothecium – plodnice jednoletá, s jednorázovým vývojem, diferencovaná na klobouk a třeň, hymenofor pokrývá spodní část klobouku

krustothecium – plodnice s postupným vývojem (přirůstající), jedno- nebo častěji víceletá, může a nemusí být členěna na klobouk a třeň, hymenofor pokrývá většinou spodní část klobouku

plodnice (bazidiokarpy, bazidiomata)

z morfologického hlediska a podle geneze spor rozlišujeme 2 základní typy:

2) břichatky (dříve podtřída *Gasteromycetidae*)

- povrch plodnice uzavírá většinou dvouvrstevná **okrovka (peridie)**
- vnitřek plodnice pak tvoří výtrusorodé pletivo – **teřich (gleba)**
- bazidiospory jsou pasivně uvolňovány (odlamují se ze sterigmat) a z plodnic šířeny mechanicky nebo s pomocí živočichů

mají **angiokarpní** vývoj plodnic (uzavřené až do dozrání spor)

TŘÍDA: Dacrymycetes

Calocera viscosa
krásnorůžek lepkavý

keříčkovitě větvená holothecia na
ponořeném dřevě jehličnanů
gumovitá konzistence

TŘÍDA: Agaricomycetes

Hirneola auricula-judae

ucho Jidášovo

na dřevě listnáčů, především bezů

Exidia truncata

černorosol uťatý

rosolovitá plodnice na dřevě
listnáčů

Clavariadelphus pistillaris
kyj Herkulův

kyjovitá gymnokarpní
plodnice – holothecium

Nehojný mykorrhizní druh
teplejších listnatých lesů.

Fomes fomentarius troudnatec kopytovitý

velká víceletá gymnokarpní plodnice
(krustothecium), trvale odkryté hymenium v
rourkách na spodní straně
parazit na listnáčích, hlavně bucích a
břízách

Daedalea quercina
sítkovec dubový

krustothecia s téměř
lamelovitým
hymenoforem

Hojný druh na odumřelém dřevě, a to výhradně dubů.

Ganoderma lucidum – lesklokorka lesklá

krustothecia se třeněm, asymetrickým kloboukem
a rourkatým hymenoforem

Nehojný druh na odumřelém, často ponořeném dřevě
listnáčů. Je také pěstován pro medicínské účely („reishi“).

Sarcodon imbricatus
lošák jelení

pilothecium s ostnitým hymenoforem
klobouk výrazně šupinatý
mykorhizní druh vázaný na smrk

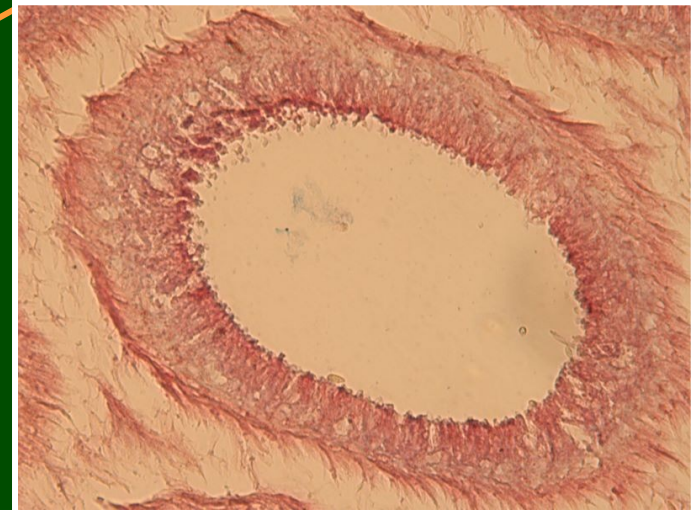
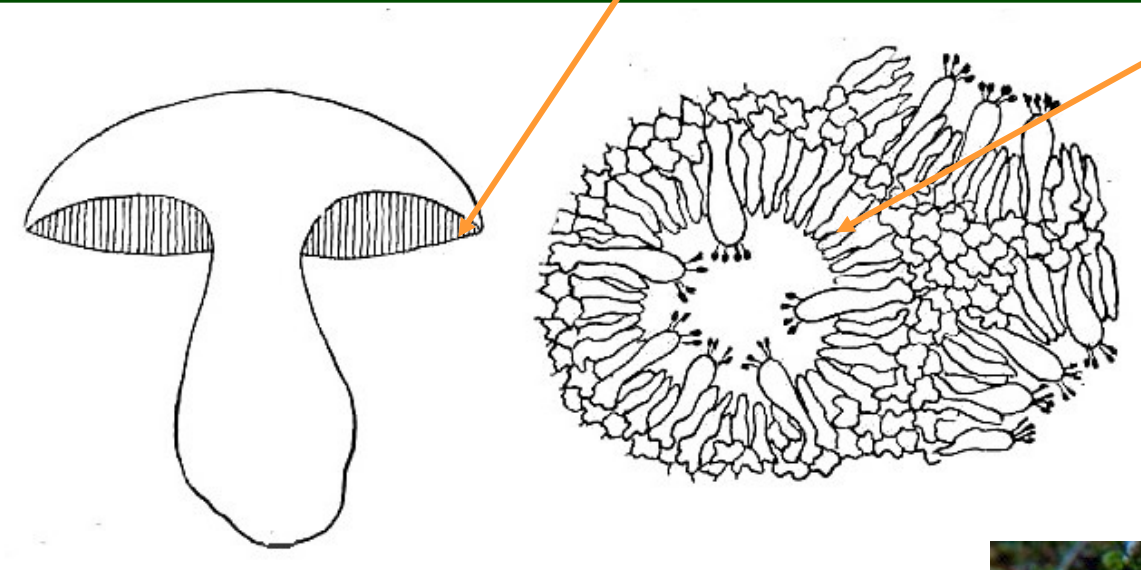

Boletus badius – hřib hnědý

řez rourkovitým hymenoforem: hymenium uvnitř rourek

jednoletá gymnokarpní plodnice
rozlišená na třeň a klobouk –
pilothecium

běžná mykorhizní houba

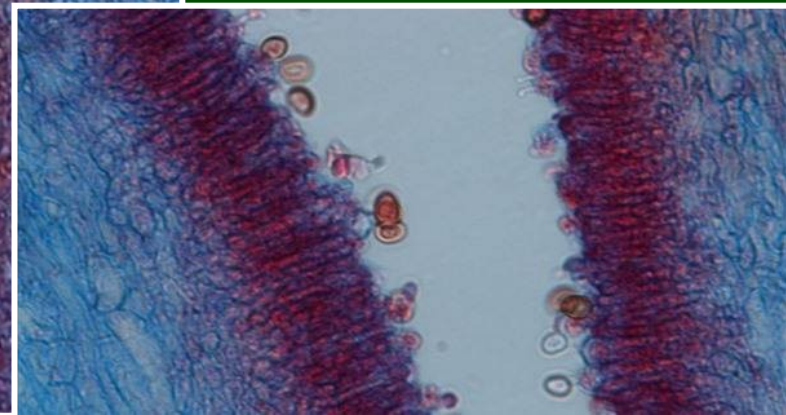
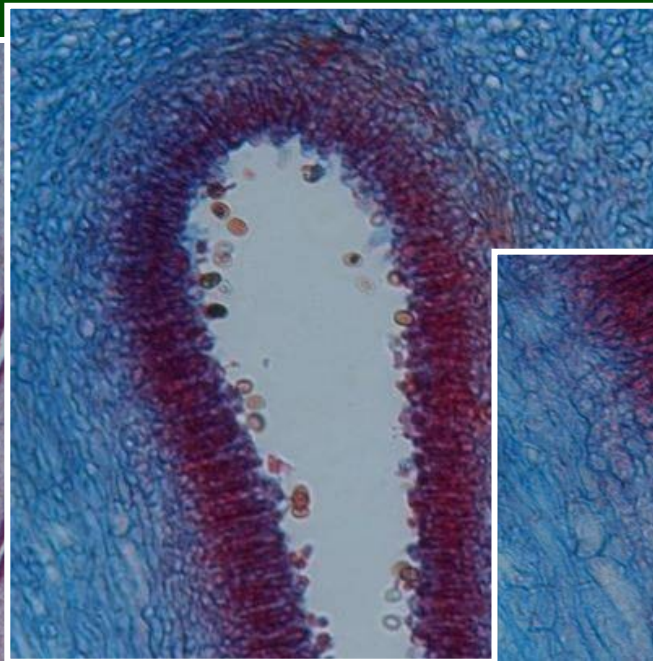
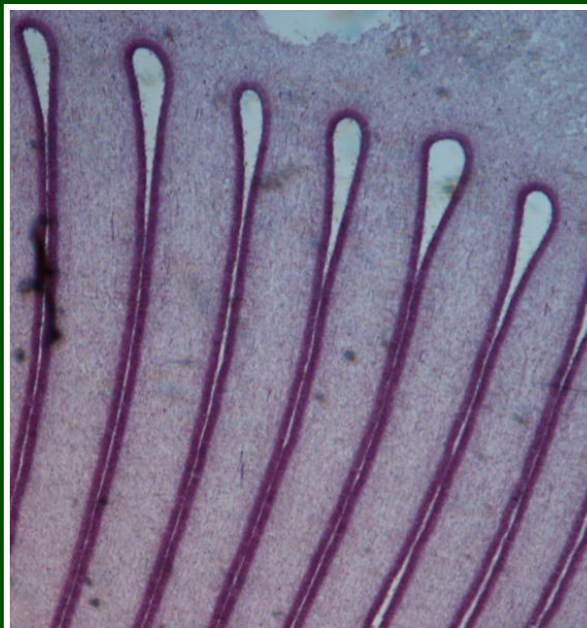
Macrolepiota – bedla

hemiangiokarpní plodnice s
vatovitým závojem kryjícím v
mládí lupeny
v dospělosti prsten

Agaricus sp. – pečárka

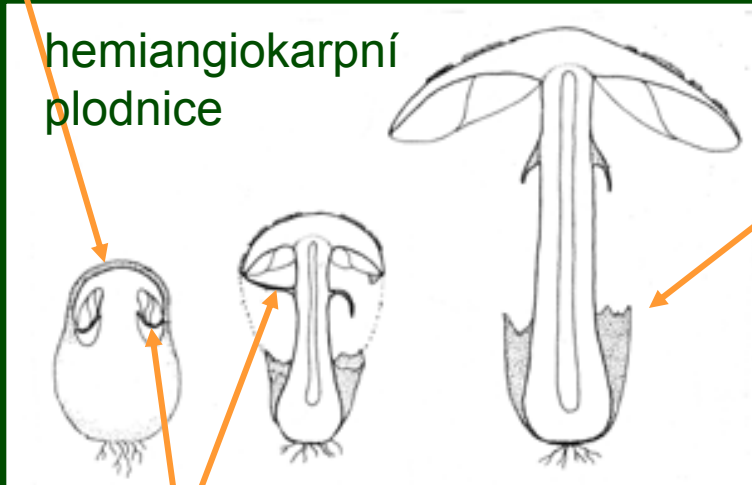
řez lupenatým hymenoforem – hymenium složené z bazidií

Amanita phalloides – muchomůrka zelená

velum universale – celkový obal, z něj pochva (volva)

velum parziale – částečný obal,
z něj prsten (annulus) na třeni

smrtelně jedovatá mykorrhizní houba

Lycoperdon perlatum – pýchavka obecná

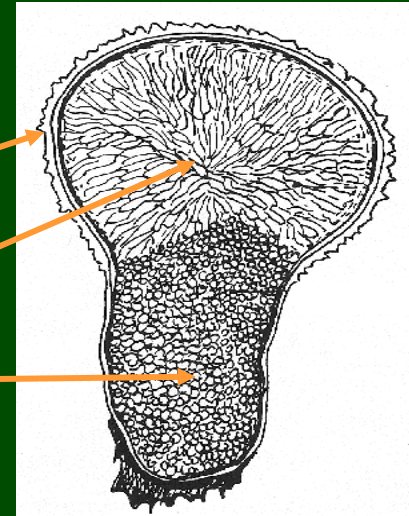

angiokarpní plodnice se otvírají v době zralosti bazidiospor

povrch kryje ostnitá vícevrstevná **okrovka**

uvnitř plodnice je výtrusorodé pletivo – **teřich**

naspodu je sterilní část plodnice (**subgleba**)

středový otvor

roste hojně ve skupinách v jehličnatých i listnatých lesích

Geastrum spp. – hvězdovky

angiokarpní plodnice

okrovka sestává ze dvou vrstev:

vnější okrovka (exoperidie)

hvězdovitě praská a vyzvedává nad substrát **endoperidii**, obsahující spory

výtrusy se uvolňují nárazy kapek vody při dešti apod.

Cyathus striatus – číšenka rýhovaná

pohárkovitá plodnice
v mládí krytá blankou

peridie je uvnitř výrazně
rýhovaná a obsahuje peridioly,
připojené lepkavým vláknem

za deště jsou pak peridioly
vymršťovány ven

Roste na tlejících zbytcích
rostlin v lese i mimo les.

Phallus impudicus hadovka smrdutá

mladá plodnice na řezu:

- na povrchu peridie
- slizovitá vrstva
- dosud nezralá gleba
- základ nosiče (receptakula)

zralá plodnice:

- na vrcholu jamkatý klobouk pokrytý teřichem
- bílé pórovité receptakulum
- na bázi zbytek peridie a slizové vrstvy v podobě pochvy

Roste hojně v lesích, hlavně na humózních místech.

Přehled pozorovaných objektů

TŘÍDA: Dacrymycetes

Calocera viscosa (krásnorůžek lepkavý) – holothecium

TŘÍDA: Agaricomycetes

ŘÁD: Thelephorales

Sarcodon (lošák) – pilothecium s ostnitým hymenoforem

ŘÁD: Polyporales

Fomes fomentarius (troudnatec kopytovitý) – krustothecium, rourky

ŘÁD: Boletales

Boletus badius (hřib hnědý) – pilothecium, rourkatý hymenofor

ŘÁD: Agaricales

Amanita phalloides (muchomůrka zelená) – pilothecium s prstenem a pochvou

Lycoperdon spp. (pýchavka, různé druhy) – břichatkovitá plodnice s peridií na povrchu

ŘÁD: Geastrales

Geastrum spp. (hvězdovka, směs druhů) – břichatkovitá plodnice, exo- a endoperidie